

'Inrichting ruimte te vaak op automatische piloot'

03-06-2010 00:00 | Binnenland | Rijnbach, Marcel van |

Hilde Blank, leider van AtelierOverijssel. Foto: Ruud Ploeg.

HENGELO - In AtelierOverijssel werken zes partners en de provincie samen om de ruimte aantrekkelijker te maken. Dienst Landelijk Gebied, waterschappen, Architectuurcentrum Twente, Landschap Overijssel, het Oversticht en Kunst & Cultuur Overijssel dragen de bouwstenen aan voor projecten waarvan de eerste tot uitvoering komen. Atelierleider Hilde Blank neemt afscheid.

"Het Atelier kun je eigenlijk beschouwen als een werkplaats. Via Masterclasses kweken we onder beleidsmakers bewustwording hoe je op een kwalitatieve manier met de ruimte omgaat. Met die (on) gevraagde adviezen gaan zij aan de slag", legt Hilde Blank uit. De Overijsselse aanpak van ruimtelijke kwaliteit is bijzonder in Nederland. Inmiddels heeft bijna iedere provincie een kwaliteitsadviseur, maar nergens anders functioneert een dergelijk netwerk van spelers met verantwoordelijkheid over de inrichting van de ruimte. Hilde Blank, in het dagelijks leven directeur van het adviesbureau BVR, fungeert als een ambassadeur om betrokkenen uit het land enthousiast te maken voor de Overijsselse aanpak. Via een symposium en excursie langs allerlei projecten in Overijssel op 10 en 16 juni (zie kader) zullen kwaliteitsadviseurs, stedenbouwkundigen, architecten, VROM, Rijksbouwmeesters, Rijkswaterstaat, waterschappen en civieltechnische adviesbureaus

kennismemen van de resultaten van AtelierOverijssel.

Zijn partijen uit de bouwsector ook uitgenodigd? Het valt op dat de bouw niet is vertegenwoordigd in AtelierOverijssel.

Hilde Blank: "Dat klopt inderdaad. Partijen uit de bouwsector, zoals project- en gebiedsontwikkelaars en stedenbouwkundigen en aan de andere kant de opdrachtgevers, zoals Rijkswaterstaat en waterschappen, zijn nog nauwelijks actief betrokken geweest in AtelierOverijssel. Maar dat gaat de komende tijd veranderen. Opdrachtgevers en opdrachtnemers gaan zich op 16 juni op het symposium aan de buitenwereld presenteren wat ze kunnen betekenen om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Beide partijen moeten daarin meer verantwoordelijkheid nemen. Opdrachtgevers dienen een gebiedsontwikkeling vanuit een breed perspectief te benaderen en opdrachtnemers kunnen zelf productiever zijn om het programma van eisen aan te vullen."

Wat zijn de do's en dont's bij het streven naar ruimtelijke kwaliteit?

"Beschouw een gebiedsontwikkeling nooit als een lijnopgave. Dus niet alleen redeneren vanuit een normatieve opvatting; bijvoorbeeld hoe snel kan het verkeer op de nieuw aan te leggen weg van A naar B. Nee, benader de opgave vanuit een brede vraagbehoefte. Wat betekent die weg voor het milieu; de bereikbaarheid van gemeenten; zijn er recreatieve mogelijkheden in het gebied te bedenken; hoe verloopt de overgang van stad naar platteland; welke gevolgen heeft de weg voor de agrarische en natuurlijke ontwikkeling van het gebied? Koppel bepaalde opgaven aan elkaar, zodat er een samenhang ontstaat. Onderzoek ook alternatieve mogelijkheden. Dat doen we bijvoorbeeld met de N35, de provinciale weg van Zwolle naar Almelo. Een werkgroep heeft drie scenario's onderzocht: de snelwegvariant, de milieuvriendelijke variant en de openbaar vervoersvariant. Op die manier kun je de balans tussen dynamische en authentieke stiltegebieden bewaken."

Hoe vindt u dat 'Nederland' de ruimtelijke kwaliteit aanpakt?

"In Overijssel zijn we op de goede weg. Desondanks zie ik dikwijls dat (semi-) overheden ruimtelijke ordening op de automatische piloot doen. Vaak worden dezelfde stedenbouwkundige bureaus benaderd. Opdrachtgevers stellen niet de juiste vragen als ze voor een gebiedsontwikkeling staan. Door vooraf de knelpunten en kansen van een gebied en de doelstellingen goed in kaart te brengen, kan een ruimtelijk project een veel rijker resultaat opleveren. Tegenstrijdige belangen dienen in de voorfase geslecht te worden. Neem bijvoorbeeld de inpassing van een waterloop. De gemeente wil daaromheen meer recreatie, terwijl de Dienst Landelijk Gebied door dit plan de ruilverkaveling doorkruist ziet. Als je deze conflicten bespreekbaar maakt en gezamenlijk naar een oplossing toewerkt, zul je merken dat ruimtelijke opgaves sneller en beter worden verwerkt." Waarin kan AtelierOverijssel dan een stimulerende rol vervullen? "Als een gebiedsopgave niet goed wordt voorbereid, dan ziet een projectdirecteur door de bomen het bos niet meer en verzandt het project in eindeloze discussies. Doordat het Atelier er van een afstand tegen aankijkt en de vraag-en probleemstelling van zo'n gebied breder inzet, creëren we weer een frisheid en flexibiliteit bij een projectgroep om anders met de opgave om te gaan."

Voorbeeldprojecten

AtelierOverijssel heeft een aantal ruimtelijke opgaven in Overijssel verrijkt met adviezen waardoor ze sneller en beter kunnen worden uitgevoerd. Hilde Blank noemt bijvoorbeeld de herinrichting van een munitiedepot bij Ommen (Stegerveld). Daar wil Domeinen de grond verkopen aan een zorginstelling die er woon- en werkeenheden op wil zetten. De provincie heeft het idee om er een zorglandgoed van te maken, maar de gemeente wil liever niet dat er veel druk op het gebied komt. "De partijen kwamen er niet uit. Wij hebben inzicht gegeven in tegengestelde wensen, het programma versimpeld, verbanden gezocht met recreatie en het Vechtdal en geadviseerd een architect te kiezen die ook oog heeft voor het landschap. Elk belang kan nu worden gediend", aldus Blank.

Een ander project waarbij AtelierOverijssel een voortrekkersrol speelde, was de herontwikkeling van

de stationsomgeving van Steenwijk CS dat er volgens Blank flink verrommeld uitziet. “We hebben een masterclass verzorgd hoe je zo’n gebied kunt branden. Na een dag schetsen vanuit een culturele invalshoek maakte de gemeente een veel sterker programma van eisen waarmee de opdrachtnemer veel beter uit de voeten kan.” Bij de inrichting van Overijsselse landgoederen zijn gemeenteambtenaren, particulieren en agrariërs in het gebied op excursie om te schetsen en lezingen van deskundigen bij te wonen. “Maak het zo concreet mogelijk”, adviseert Blank.

Symposium en excursie

Op 10 juni organiseert het AtelierOverijssel voor alle Overijsselse gemeenten, provincie en partners van het atelier een bestuurlijke netwerkbijeenkomst in Dalfsen. Sybilla Dekker, voormalig minister van VROM, spreekt over de ruimtelijke opgaven waarvoor gemeenten de komende vier jaar staan. Ook vindt een excursie plaats langs Overijsselse projecten. In de Creatieve Fabriek in Hengelo wordt op 16 juni een vaksymposium gehouden voor opdrachtgevers en opdrachtnemers uit de bouwsector.

Publicatie datum: 03-06-2010

Laatst gewijzigd: 03-06-2010 11:55

Trefwoorden: Binnenland

Bron: <http://www.cobouw.nl>